

ბაზისის მასი:

12	თეთრი	10	ბ.	—
11	„	9	„	50
10	„	8	„	75
9	„	8	„	—
8	„	7	„	25
7	„	6	„	50
6	„	6	„	—
5	„	5	„	50
4	„	4	„	75
3	„	3	„	50
2	„	2	„	75
1	„	1	„	50

იმედი

№ 35 ყოველ დღიური საკომლიტიმო და სალიტერატურო გაზეთი № 35

წიგნი 10-ე
წიგნი 10-ე
წიგნი 10-ე

რედაქციის სავატი

1 თებერვლიდან მშობლივად იქნება განყოფილება ჩვენის ვაჭრობის კანტორისა. ხელის-მ მწერით და აგრეთვე განცხადების დაბეჭდვის მსურველთა ქუთაისში შეუძლიან მიმართონ პირდაპირ ამ კანტორას გამოვიდა და იყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების მალაზიაში ახალი წიგნი

ლ. ლ. ლ. ლ.
დრამა-ლეგენდა თა-და სუკოთაშვილისა,
ავტორის სურათით და წინასიტყვაობით.
თარგმანი გრ. კიფშიძისა.
კომოვებს თეატრისა ანსახადისა.
ფასი ერთი მანეთი

„ვერის“ ხელის მომწერით, რომელთაც სრულად არა აქვთ წლიური ფასი შემოტანილი, წიგნი დაეთმოებათ თვით რედაქციამ ათ შუარად.

1904 წელს

საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი
„იმედი“
გამოვა იმავე სივრცით და სრულად პრინტირებით, როგორც დღემდე გამოვა.

რედაქცია ყოველს ღონისძიებას იხმარს, რომ გაზეთი გაუმჯობესდეს. იმ თანამშრომელთა გარდა, რომელნიც აქამდე მონაწილეობას იღებდნენ, რედაქციას სხვა ჩვენი მწველებიც დაპირდნენ დახმარებას და თანამშრომლობას. ფასი გაზეთისა მთელს წლით ისევ **თუხანაში** ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება.

1904 წლის ხელის-მომწერთა, რომელთაც სრული ფასი შემოიტანეს 1 თებერვლამდე, დატოვდებათ პრემია გრაფი ლ. ნ. ტრასტის რომანი **„ალფონსო“** („Воскресение“).

ალ. სუმბათაშვილის დრამა **„დალანი“** (Измѣна). დაიბეჭდა, ავტორის სურათით, და ხელის მომწერთა იანვის გასულს დაურთვდა.

5 მანეთი ტელისში და 7 მანეთად ტელისის გარეშე

დავითობა გაზეთი რედაქციის: სოფლის მისწავლებელი, უფასო სამედიცინო-ლოგისა, უმაღლესი სასწავლებელი მოსწავლეობა და ყველა ხელის-მომწერი. ამითაც შეუძლიანთ ფული ნაწილ-ნაწილად შემოიტანონ.

გაზ. „იმედი“ კონტრაქტით ყოველ-დღე ღია იქნება—ლილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 5 საათიდან 8-მდე; ყვირა და უწყვეტად—12 საათი 2 საათამდე.

რედაქცია ნება აქვს შეაოჯოს და შესწოროს დასაბეჭდად გამოვანებული წერილი, არ დაბეჭდვას წერილების შესახებ რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას არ ისრულებს.

ხელის-მომწერა პიილვა:

ბილინსკი:—„იმედი“ რედაქცია (თავად-ახაურთა ქივიცისა №117 და 118) და ქ. წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაზია (სასახლის ქუჩა, თავ-ახანაურთა ქივიცისა).

ჭაბუკაძე:—წიგნი. გამოცემა. ამხანაგის კოლეჯში, ბეგენიშვილის და წერეთლის წიგნის მალაზიაში.

ბათუმში:—ნიკოლოზის კურსი-გაზეთების სააგენტოში და ქელოძის წიგნის მალაზიაში.

საზენაში:—პეტრე მკვიდრიანთა.

შორაპანში:—პაროთხ ნაოსნისა.

განჯაში:—საფორმ კანფლიკან (სადგურზე).

ზარში:—ანტონ კარაძისა.

განცხადება პირველ გვერდზე—15 კაპ. სტრ., მეოთხეზე—10 კაპ. მთელი გვერდი გაზეთისა ცალკე მოივლება.

საზოგადოებრივი: Тифлиси, Редакция „Имеди“.

როინა შეიღისეული ფოტოგრაფია.

ამ წლის პირველ ღონისძიებითა და ქ. წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოებისა

ფოტოგრაფია

როინა შეიღისეული (ყრუების მოქალაქე, ხარაზოვის სახლი).

იხარით აპირებ

და სრულიად ახლად მოვაწყვე იარაღით და მომუშავე ხალხით.

ფოტოგრაფია შესრულებს შემდეგ საქმეებს:

1) გადაიღებს ყოველ ზომის პორტრეტებს;

2) გადაიღებს ძველ თუ ახალ სურათებს;

3) ვინც ერთ დღეინზე არა ნაკლებ კანონიერ სურათს შემოუყვებს ჩემს ფოტოგრაფიას, შეგეძლება სურათა, შეიქმნას მამამთა და აგრეთვე (ფურცლებით) საუბრად დაზოგად.

4) გადა ამისა, ფოტოგრაფიის მრავალად აქვს გასაყიდად სურათები ძველის ნაშთებისა, ინახებისა და საზოგადო მოღვაწეთა სურათები.

ყოველ შეყვითლის საქმეს ფოტოგრაფია შესრულებს თავის დროზე, კარგად და ზომიერ ფასად.

მოსწავლელ ფოტოგრაფთა დაიღებს დაკლებულ ფასად.

პირდაპირ მოიჯარე შეატარო ტანსა საძიანა შე მომხმამე.

ტფილისის სახელობის თეატრი

ანტრეპრიზა ზისის უდიდებულესობის სოლისტის ნ. ნ. ფიგნერისა.

ჟიდ-მარხვის სეზონი

დასმი მოწვეულ იქნენ შემდეგნი ცნობილი მომღერალნი:

მომღერალე ქანა: ე. დ. ბობროვსკაია—დრამატ. სობრანო, საიმპერატორო ოპერის არტისტი; მ. ე. ბობროვსკაია—კომოდატორული სობრანო; მ. პ. ტურჩინიჩი—ლორეკული სობრანო, საიმპერატორო ოპერის არტისტი;

ტე: ე. ვ. სტეფანოვიჩისა—მეცო-სობრანო; მომღერალე ქანა: ა. მ. დავიდოვი—საიმპერატორო ოპერის არტისტი, ტენორი; ა. ნ. კორნეიჩენი—მოსკოვის კრძო საიმპერო თეატრის არტისტი, ტენორი; ი. ვ. ტარტაკოვი—საიმპერატორო თეატრის არტისტი, ბარიტონი (დღმარხვის მეორე ნახევრიდან), ო. ი. კამიონსკი—კიევის საიმპერო თეატრის არტისტი, ბარიტონი; ა. ი. ბრანინი—პეტერბურგის თეატრის არტისტი, ბარიტონი; დ. ი. ბუხტინაროვი—საიმპერატორო ოპერის არტისტი, ბასი.

სავატორო წარმოდგენებში მონაწილეობას მიიღებს აგრეთვე მისის უდიდებულესობის სოლისტი **ნ. ნ. ფიგნერი**. სეზონი დაიწყება თებერვალს, წარმოდგენილი იქნება საიმპერატორო საიმპერო თეატრის არტისტის ა. მ. დავიდოვის ქანის სტეფანოვიჩის და მ. პ. ტურჩინიჩის მონაწილეობით

ბარმენი

ოპერა 4 მოქმ. მუსიკა ბიხისი.
სამშაბათს, 17 თებერვალს, ო. ი. კამიონსკის და ქ. ვ. სტეფანოვიჩის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

ევერი ანგენი

ოპერა 3 მოქმ. 7 სურ., მუსიკა ჩაიკოვსკისა.
ოთხშაბათს, 18 თებერვალს, ქ. ნ. ბობროვსკაიას, ა. ნ. კორნეიჩისა და საიმპერატორო ოპერის არტისტის და მ. პ. ტურჩინიჩის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

ფაუსტი

ოპერა 5 მოქმ. მუს. ვენისი.
ხუთშაბათს, 19 თებერვალს, ქ. ნ. დავიდოვისა, ბობროვსკაიას, ტურჩინიჩისა და ბ. ნ. დავიდოვისა და მ. პ. ტურჩინიჩის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

კუბანის ბაი

ოპერა 4 მოქმ. მუსიკა მეიერბერისა.
პარასკევს, 20 თებერვალს, ო. ი. კამიონსკის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

დემონი

ოპერა 4 მოქმ. მუსიკა რუბინშტეინისა.
შაბათს, 21 თებერვალს, „ალფონსო“ წარმოდგენა. ქ. ნ. ბობროვსკაიას, სტეფანოვიჩისა, ბ. ნ. დავიდოვისა და მ. პ. ტურჩინიჩის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

ლ. ს. მ. მ.

ოპერა 3 მოქმ. მუსიკა დავიდოვისა.
ყვირას, 22 თებერვალს, ო. ი. კამიონსკის და მ. პ. ტურჩინიჩის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

ბიკოვია დამა

ოპერა 3 მოქმ. და 7 სურ., მუს. ჩაიკოვსკისა.
თუ ვინც იცნობა რომელიმე მომღერალი წარმოდგენის დროს ავად გადა, ანტრეპრიზას ნება აქვს შესცვალოს იგი მეორე მიმღერალით.

ს ი ა

ქართვ. შორის წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების წევრთა, რომელთაც გადაიხდეს 1903 წლის განმავლობაში საწევრო ფული:

№	სახელი და გვარი.	მ.	კ.
323	მარტა ივ. ჩოლოყაშვილისა	6	—
324	დემეტრი ელ. ჩოლოყაშვილი	6	—
325	მარიამ მ. საღარბისა	6	—
326	გიორგი ნ. საღარბი	6	—
327	ნიკოლოზ ი. კურცხალია	6	—
328	გარსევან კ. კურდულაშვილი	6	—
329	გიორგი ვ. გურჯი	6	—
330	მე. ესტატე მირიანაშვილი	6	—
331	ასონა ფანაშვილი	6	—
332	ივანე წულუაბი	6	—
333	ნიკოლოზ ვ. მუსხი	3	—

სულ 1903 წელს 3079 35

ამ ჯამში არ არის შეტანილი ბათუმელ წევრთა მიერ გადახდილი სწევრო ფული.

გამოვიდა და იყიდება, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მალაზიაში

ჩიხი თავდასახალი.

აგაიის ფასი 1 მანეთი.

ქერქო სამეგრელო

მთიის დ. ა. ბაგდასიანი

ქუთაი, ველიკოკინიესკის ქუჩა, (Habe-rejnia) სახლი ამბროსიისა № 9 მიხეთის ქუჩიდან-ქი № 34.

ბაღდადი № 274.

ავადმეფებს ღებებ ყოველ დღე.

მ ი მ ი

მ. ი. ბობროვსკი, კილის სწევლებანი 8 საათიდან 10 საათამდე.

დ. ი. კამიონსკი, საზარდ., ვენერ. და სიფილ 10—11 ს.

მ. ე. ბობროვსკი—უელის, ყურისა და ცხვირის სწევლობით შეპყრობით. 9—10 ს.

ფასიდან 25% გადაიღება წითელის ჯვრის სასარგებლოდ.
გამოფრეზე მიმსვლელთა გვარები დაბეჭდილი იქნება „ტარაზი“ში (5-9-1)

პირველი კერძო სამკურნალო

მთიის ნავსახიანისა

ქუთაიში, ვორონოვის ძეგლის პირდაპირად, (სწევრობით ღებებ ექიმნი ყოველ დღე, ვენერა-ღებებს გარდა.)

მ. ა. ნაბაქოვი: 11—12 ს. საღმრთო-მედიცინა, ქი (სიფილისი) და საზარდ ავადმეფებს გარდა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 9 საათიდან 10 საათამდე მალაზიაში, ანისა და ნერვების ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 10—11 საათამდე—ქილისა და ბავშვთა ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 11—12 საათ. ქილისა და ბავშვთა ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 12—1 საათ. ყურისა და ცხვირის ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკევობით.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა ავადმეფობისა—საზარდობით, ხუთშაბათობით და შაბათობით.

მ. ა. ნაბაქოვი: 5—6 ს. ხორბლისა და კანის ავადმეფობისა (გლუტრია-ტრია).

მ. ა. ნაბაქოვი: 6—7 საათ. ბავშვებისა (გლუტრია-ტრია), შინაგანი და ვენერის (გლუტრია-ტრია).

მ. ა. ნაბაქოვი: 7—8 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 8—9 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 9—10 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 10—11 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 11—12 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 12—1 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1/2—1 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

მ. ა. ნაბაქოვი: 1—1/2 საათ. ბავშვებისა და საბავშვო ავადმეფობისა.

შეიძლება აქვე გავამტკიცო, რომ საბჭოების წევრი ამხანაგობის დაარსებულან ერთობლივ არ გადაუთავალორებინათ საქმეების წარმოება გუროვანად. ამის თქმის და გამტკიცების გერ გავამტკიცო, რომ ყველა მხრივ წევრების ცხადი არ იყოს. ამასზე, მკვი არაა, საბჭოს ყველა წევრი და მთავანებმა. თუ ვინმე საბჭოს წევრობაზე იხივებუ ამ ჩემი ვადავლებული სიმართლის მინც და მინც უარყოფის და გერგონად წერილობა (თუნდა სიტყვით) გამოგველაპარაკება, ეს ჩემთვის უკეთესია, რე ამ სტრატეგიის დამწერი მამინ უფრო მტკიცედ და სავსებულთან და დამატკიცებ ჩემს სიმართლეს. ვიცო, რომ საბჭოს წევრობა არ ესთამაგებება ყველა ამგების ჩემგან გამოამტკიცება, მაგრამ, ნურას უკაცრავად, ზოგიერთმა, ვინც ამგებია, რომ მისი დადარვა თუე ყველა საქმეში, რომ მისი დადარვა და ბუნდოვან ზეწოთი ვადავრდობდა, მრწამს, არაა რიგინა.

ეს სურვილები ამისი წევრბაეულ გამტკიცებულ ამხანაგობას, წარმატებისგან წასადგინა მიზნით.

გეგმვების ანგარიში

6. ბალაია. (ქვემო იმერეთი). კვირას, 1 თებერვალს, მალაქას სკოლის დარბაზში მასწავლებლის ა. კარნელ ქარაიას და ილია ტყემალაშვილის თაოსნობით წარმოადგენა გაიარა. წარმოდგინეს მახალისის ორ მოქმედობიანი კომედია „დღევანდელი მგობი“; რომლის შემდეგ აქაურის სკოლის შვირდებმა ქართულად ლექსები წაიკითხეს. წარმოდგენა დასრულდა ბუნდოვან სურათების ჩვენებით.

წარმოდგენამ რიგინად ჩაიარა. ნამეტურ კარგი იყო ბნი ამასწავლელი, რომელიც თვის დაკვირვებით და მოხელნილი თამაში სერგო ფერდუშოვის როლში კარგად დახელოვნებულ არტისტს მიაგვარებდა.

წარმოდგენის ხალხი ბლომად დაესწრო და დიდად ნასამოყენები დარჩა. დილის მადლობის ღირსნი არიან, როგორც ზეითი მოხსენებულნი მეთაურნი ა. კ. ქარაიას და ი. ტყემალაშვილი; აგრეთვე ამ წარმოდგენაში უსასყიდლოდ მონაწილეობის მიმღებნი ქუთაისის სკოლის მოყვარულნი.

მისა.

ბაიბული (ქუთ. მარია). ამ გროის კვირის განმავლობაში ქუთუბნმა ვასტყვის სამი ეკლესია საწირის საზოგადოებში.

ამი კვირის განმავლობაში ვერა წილენრა, რადან დარაკვება მთელ გარეგნულ კიდევ ზედუბნის ეკლესიის და წაიღეს ბარბიბი და მრავალი სხვა საეკლესიო სამაული. გაუტყნებია აგრეთვე სოფელ ქაროვანის ეკლესია და იქიდანაც წაუთიბათ სავსესოლი სამაული. საქონელსაც არ იწუნებენ. ტყუბნის მოვაჭრე სტეფანე მღებრიშვილს გაუტყნეს მალაზია და წაიღეს 15—20 თუნის ფარალი და წერილმანი საქონელი. პოლიცია სტილიობას, მაგრამ ჯერ გერგობითი ვერ ამოაიჩინა ბოროტ-მოქმედნი.

3 თებერვალს შემდეგ უბედურება დატრიალდა: ნახშირის საზოგადოების კრების გზაში, როდესაც იქიდან გამოვიდა 88 მატარებელი, ცოტა მანძილად ადარბეს, იგი თითვე იღვამს ქვებზედ მონაბის მიმე უღელს და ითხრის საფლავს. ამგვარნი პირნი უცხო ხალხისაგან ზოზილს მტკს არაფერს დაიმასხურებენ.

მაშასადამე, თავისებურება ყველასთვის საჭირო ყოფილა და ჩვენს ვარგებობაში ზომ უსტიროვასია. ამიტომ ჩვენ გულდასობლი უნდა ვადავსინჯოთ ჩვენი ძველი მწერლობა, ამოგვირობთ იქიდან საჭირო სიტყვები და დაუწინდელი შევკრიბოთ აგრეთვე ხალხში სალექსიკონო მასალა. თუ ძველს დროში ცოტა გვეყვად და საექსიბისის მომზადებული მუშაკი, ცხლა, ღრის მადლით, ბევრი გვეყვად და დრო ერთგულად საქმეს შევადგეთ. ამ საჭიროდ ესთვლით მტკრე შენიშვნა ვუძენათ ბნ ჩუნიშვილს. ამ დალოცვილმა გრონი დიდი ცოდვა ჩაიდინა ქართული ლექსიკონის შედგენის დროს. ერთიანი სიტყვები, რომლებსაც ემხრობა ჩვენ და რომები, ჩასთვალა ნასესხებად სომხურად და, მაშინ, რადესაც ვერაგობინი ენათა მკოდნენი ამტკიცებენ, რომ ის სიტყვები სომხურ ქართულიდან მოდით. ეს მოუტყვებს, ცოდა იმტომ მოუვი-

ლის შემდეგ ვადასცდა ლინდაც ითხი ნახშირით დატრიალული ვაგონი და დაშავდა მძიმედ ორი კონდუქტორი, თითქმის კუბილიშვილი, რომელმაც უფრო მტკიცედ და კუხინიბე, რომელიც მტკრედ დაშავდა. აგრეთვე დაშავდნენ ნახშირის მუშებიც. ღმერთმა იცის, ახალგაზრდა კაცს, ნახშირის საზოგადოებას, თუ მემანქანეს.

ილია ფოფახე.

დ. ხონი. აქეთ ვარგა და სსსამთესის დარბაზი დგას; უგულვან გახადეს ნახშირები; მინდრებმა აწყვანა, ხშირად ეგერებება, ახამანებ კაფიონებდა მომართა ზომირის ძილი და შეუდგა მიწის დამუშავებას, ერთი სიტყვით ბუნება ირთვება ამგვარად, თუ ხელმძღვრედ სიბუღის და დაწვით და არ მოუხდა ბუნების სიბუღსა. სამშაბათს, 3 თებერვალს, ხინის ბუნდოვან ადგილობრებმა მღვდელმა შარვალიძის კაპანაძეს რუსეთის ახმანაზე გამარჯვებასათვის. შარვალიძის შარვალი ხალხი დაესწრო; შარვალიძის დაუსწრუნ აგრეთვე ხინის უგულვანსა დასწავლებლას მოსწავლეებმა დროშებითა და არგენტურით. ვინ იმდურეს დემტოთ, შუგრადე შეუქვისა და შემდგე დაწერეს ჭმისი. დამწერე ხალხი მადლა ქულებას სრულათ ურასა გაიხიბდა.

უ. მუხამე.

ს. კამბრისხი (გორის მხარე). ამ სოფელში ძაღან გახმარებულა ქნთრუხა, მტკრამ კაუთასხეულობათის არც ზარბინი და არც კრები არ არის, თუმცა ქარგობრობითი ანგარიშს დასარაგებულა და გარეგნულად ჭბილიბებ ბაუჭები. უგულვან ასე გაიხიბეს: აგვარებულა მსაკი მადლა, ვარგა ნუგალაზხა აიან და უგულვან ადგილად და შეხუჭრად ხლდაობა.

ამ სოფელში გამართა ავითაქის საწირის აქაურმაე კლბისმა ვაჯანაშვილმა. თათქის აიანს კომად მტკარებულა აქებმა ამ სოფელში, მაგრამ აქ დღევანდამდე არ მთიბოქობდა ერთა მატარა ავითაქი, რომც ზარგებდა დროს წამდით ხედა გაგრობისა სწულ ხალხს, მოკესხევათ, ვაგვარებასა ჯერ ხომ სულ არა სწმის წამდითა და წამდით. ასევე მათათხა უფრო სწავრა, და აუგვანებ დაწმურებულა, წამდითა მ მთიბოქობდა ა აქეს, უნდა მარჯანს ისევე აქაურ წარმადების დეკრები საიფის, ან არა და უნდა წასწავლავა ცნის გერისს მხმინდურ და ახალდაქაქი, სავდე დიდა ხინა არსებობს ავითაქი და გვეგონას უცხო ტომის გაცს, გერმანის, რომელმაც შეისუდა მშუღია, აიშეს საგურანდ სხვებმა და სახელომდლოდ დახმანდა იქ.

დაეს ვაჯანაშვილებმა ადარ დასწმინდეთა ამ სამარხზედ რბენა და კარგე წინ აქეთ აუთაქისს საქობა, რომელც, დარწმუნებულა ვართ, მადე ავითაქაზედ კადაქებება. თუქა ზომირითა არ ჰქუთ ექობა ვაჯანაშვილებმა, მაგრამ სახელომდლო მანებთ და სახელომდლო სახელომდლო ექობითა, როგორც სხვა, ისე ამ სოფლისაზე შეიძინა, ესენი დად დახმარებას უწევენ ხოლმე სახელომდლო აქაურ მტკარებულეს, ამაღელ უნდა ვაქინათია, რომ დროსამდე აქაურ ექობითა დაუწმინდებან ავითაქის სოფელს და ერთგულ სამსახურს გაუქრებენ საწავ ხალხს.

ბ. ნ. ვაჯანაშვილის ხალხი ვარგობრობით მადლოვან ჭეყეს და ამათგან: დემტოთს უწედათ, კარგე წამდა მოგვდა და არცე ჩეყეს ავითაქისა.

ავითაქის საწირის გამართვა ს. კაგოს

და, რომ სომხური ენის შესახებ ვაზიადებული აზრი იყო მაშინ ვაგორცლებული და ფრანგების პატრონს წყალბოთ, სომხური ლექსიკონი შემუშავებულ იყო ჯერ ისევ მე-**XVIII** საუკუნეში. ბ. ნ. ჩუბინაშვილმა საქმის გასაადვილებლად და მცენარისის სახლების მოსახეებლად პირი დიდი მსარგებელი და საწმინდელ მიიღო სომხური ლექსიკონი.

ხუთი ათას წელიწადზედ მეტია, რაც ქართველები დედამიწაზედ ეცხოვრობთ, მუდამ მადლიერ კულტურა ვეკონიან და განათლების ბირალი მუდამ ფრიალებდა ქართველთა შორის. თახი ათასი წელიწადი იქნება, რაც ჩვენთა წინაპრთა (ქალღი, ქართუ, ქართველი) წილსმებრივი ნიშნების მხარება შემოიღეს და ამათ დიდად ნაბიჯი წარსდგეს ახანის მოგონების გადვილებლაში ჩვენი ასომბედობა ზომ თითქმის იგივე ლუსმებრივი ნიშნებიდან არის შემდგარი. ორის ათას ორი წელიწადი სწამდ, რაც ფარნობს მღვდელ შემოიღო ქართული (მხედრული) ანბანი, ამ დიდ მანძილზედ, რა თქმაუნდა, ენა ძალიან შეგუზავდებდა და ყველნარი სიტყვებით შემოკობდა,

ხეუმი ხარველი. ყოველი ხარველ დაწვეითი საქმე ძიდა. ბ. ნ. ვაჯანაშვილი ბუგის მკვებარეს, ბუგის შტოპრას, ბუგის დახლავს და ბუგის უსამოგებნას გამოავლინა ხარველ ხანგამ, როგორც მტკრებისგან, აგრეთვე გუხნაველად ხალხსაცხენ. იმედა, ბ. ვაჯანაშვილი ვაგვარებულს ატარეს, როგორც ახალგაზრდა კაცს და ამ სოფელს შავად, დაღუპტარების საწავ ხალხს, თუ რა სარგებლობა მოაქვს ექობათს და წამდითა კაცის წამდობობისთვის.

ჩადრისთაველი,

თეატრი და ხელოვნება

პართიული თეატრი

ხუთშაბათს, 5 თებერვალს ქუთაისის ქალაქის თეატრში მძიათ და აწყურული სა და ვ. გუბერლიძის საბენფისოდ წარმოდგინეს „ხალხის მტერი, ანუ ექიმის შტოკმინა“, დრამა 5 მოქმედებად ბ. იბსენისა; უმათერს როლს ექიმ შტოკმინას ასრულებდა ჩვენი ნიქიერი სომხობალი დ. ალექსი-მესხიშვილი. რომელიც თავიდან ბოლომდე თავისი ხელოვნურობის თამაშობით სწორედ ნათელი მოქმედა მკურნებელი, რისთვისაც მრავალჯერ დაეკრიტიკეს „ხალხის მტერი“ და ტაშის ცემით. მესამე და მეოთხე მოქმედებაში, თითქმის ყოველ სიტყვის შემდეგ, ტაშს ურავდნენ; რადგანც ყოველი ქუჩაშიც სიტყვა ექიმის შტოკმინის აღიშებდა იმათ სულსა და გულს. მესხიშვილი ნამდვილი გამოხატველი იყო პარტიასი, სიმართლით აღჭურვილ კაცობა, რომელსაც არ ეშინიან მტრისა და არც მისგან მოხუცებულ უბედურებისა სასტიკობა, რომ იყო მეორე მოქმედების ბოლოში, როდესაც წინ გაიჭრებოდა თავისი ორ ვაქს და იტყვის: „მე მინდა, რომ ჩემს შტოკმინს თავისუფლად შევძლიო შემდგომი ჩემი ქვერა და ოცა წამობედებინა არც მე ვწითლებოდე მათის შეხედვითა“-ო. ხმაც გაცლიებით კარგი ქმონდა წველებრივად.

მოხერვების, და აწყურული და ვ. გამყრელიძე, მოხდენილი თამაშობდნენ, პირველი—მესხების როლს, ხოლო მეორე ბურგომისტრისა. კარგები იყვნენ ქენი მთიანი და ორნობი, ექიმ შტოკმინის შვილების როლში, ვ. ბალანჩივაძემ ბევრი ცინა საზოგადობა. არა უკმადალა ვერეთვე ქ. ნ. ივანიძის ექიმ შტოკმინის მეტელის როლში. სუსტად თამაშობდნენ ქ. ნ. გამყრელიძის და ბ. ნ. თუბურბიძის სხვები ხელს უწყობდნენ საერთო ანსაზებს. ხალხი ნაკლებად დაესწრო, მაგრამ ისე ცოტა-ეკ არა, როგორც ვ. გუბერლიძის. მოქმედებით მთავრეს ვეიკრების.

კვირის, 8 თებერვალს, წარმოდგინეს ვ. ალექსი-მესხიშვილის საბენფისოდ ანენციელი ვაჭარი“, შექმნილი 5 მოქმედებანი დრამა; უმათერს როლს, — შევლიხას, — ასრულებდა თვით მოხერვები.

ლანტერაი.

სოფ. შარვალიძის (იმერეთი).

თებერვალს, ადგილობრივმა სკენის მოყვარებმა გამართეს წარმოდგენა ამავე სასოფლო სასწავლებლების სასარგებლოდ. ითამაშეს „არსენა“, დრამა 5, ყაზბეგისა. წარმოდგენაში მონაწილეობას იღებდნენ: ქ. ნ. კ. კობახიძე, ბარბიძე, თვებლოძე, აფრინდინი, შავგულიძე, ჩხეიკელი,

და აი, სწორედ ამიტომაც ქართული ენის სიმდიდრეს, მისს მორთულობას. განცივებრებაში მოქცეას ვერაგობელი ღონისტეტი. მართალია, ზოგიერთა ქართული სიტყვა, ხმარებული იქნა მწერლობასა და ხალხში, გვეხამება, მაგრამ უცხო ენად სესხებას და ვაღნი ამორალისა სკენის ისევ ვანახალბო საზოგადო მხარებით ცოტად დაგველებული ჩვენი ღვიფრთა ყველა ჩვენს სალექსიკონო მასალას, მაშინ, და მხოლოდ მაშინ, ვაეთივლიწინებთ რა ამ ძეგრფის საუნჯეს, შევიძლებთ ვადაწვევით ესთქეთ: რამდენად საჭიროა ჩვენთვის უცხო ენის ბატონობა და რომელი სიტყვებია საჭირო შევიტახოთ ჩვენს ლექსიკონში სხვა ენიდან.

ამ რამდენიმე წელიწად ბ. ნ. მალია აღნიშნავდა გამოკლდა, რომ მე ვაღვენ ქართულ ლექსიკონსაო და აიყვარისა შექმნებით ყველას სთხოვა დახმარება მასალი შევკრიბოთ. მე მაშინ როგორც სიტყვა მივწოდებ მას, ქვემო ნიქოში ჩაწერილი, მაგრამ, სამწუხაროდ, ავადმყოფობამ ხელი შეუშალა კეთილი განზრახვის გასასრულივებლად და ჩვენს

ნუტუბიმე და ს. წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა, მაგრამ უკანასკნელი მოქმედებით, ზოგიერთი მოთამაშეთა როლებს უკლდინარობა გამოა, უფერული იყო. სიმოწინებით უნდა აღინიშნა, რომ აქაური საზოგადოება არ ჩამ არჩა სხვა სოფლებს და კარგად მიუყვან ხეობისგებულ წარმოდგენას. ბოლოს დროს სცენაზე შევიხიარდით ითამაშე ვ. ფხაკაძის პატარა ქალმა ლევონი, რომელიც საზოგადოება დიდად ასამოგება. დიდი მადლობის ღირსნი არიან მოთამაშენი წარმოდგენის გაიართვისთვის. ვესურვებ ამგვარი კეთილი საქმე ყალვა განგვრძობა.

ქსენ

ჩვენის კალენდრის კრიტიკა-პილოტი-ბარბის ბაზო.

(წერილი რედაქციის მიმართ)

„ივერის“ № 8-ში ჩემი კალენდრების (სასოფლოთა) და „ვედლისა“ წინადადება გამოილაქრა ქართულ მწერლობაში ჯერ კიდევ უცნობაში ბიბლიოგრაფია ბ. ნ. ჩუბინაშვილს.

მეივეც ახალ მწერლის ბარბის კალენდრის კვლად ვახსობ, თუ რა დიდად სწავლილი ბრძანებულა ჩვენი კრიტიკოსი წერილი იყუება დიდს ტყუილით: ბ. ნ. თავართქილაძე ყველას ურჩევს მის (კალენდრის) ყველასაო. ჩემს კალენდარში კრიტიკ არ არის და ძირული იმის შესახებ, რომ მე ვერ ჩვედ ვინმეს უფიჯად ჩემი კალენდარი იგიდის; ამ ტყუილის შემდეგ კრიტიკოსი გადდის: კორექტურულ შეცდომების კრიტიკობაზე, რასცინივლით, კორექტურული შეცდომები არ არის სასურველი, რომ მოუვიდეს კორექტორს, მაგრამ ყველასთვის ცხადია და, ამასდადეგ, ჩვენის კრიტიკოსისთვისაც ცხადი უნდა იყოს, რომ არ მოსაზრებია თითქმის ისეთი გამოცემა, რომელშიაც ორიოდ და ხან მტერ კორექტურული შეცდომები არ იყოს. ამას ვერც ჩემი კალენდარი ასცდდა, და ამის შესახებ იმდენი ყვირილი ატყობს მხოლოდ იმას, რომ ახალ გამოცემაში მწერლისაგან მომავალი ბევრს არის უნდა მოველოდეთ. ამის შემდეგ ავტორი კრიტიკა ამინდების კვლილების შესახებ დავეცივის. მოვახსენებთ ბ. ნ. ჩუბინაშვილს, რომ მის მიერ გაცემული ადგილი დამოთარბილი ვაჭარს რუსეთში დიდად ვაგორცლებულ „КРЕСТНИЙ КАЛЕНДАРЬ“-იდან“.

შემდეგ ბრალდება: „როგორც სათავადი სხანსა, — ბრძანებს ბ. ნ. ჩუბინაშვილი 1904 წლისა, მაგრამ ნამდვილად კი ისევ შარშანდელი მის მიერ (ე. ი. ჩემ მიერ) გამოცემული კალენდარია“. ამ 9/10 ტყუილია და 1/10-ი მართალი. ვინც კარგა ინტერესით არ არის შევკრიბილი, ვისაც კი სიმართლის ვერაგობის, ის როგორც იტყვის ვითომ წლებად ჩემი კალენდარი იგივე შარშანდელი იყოს. ამაში რომ ურცხვად სტყვიან ბ. ნ. ჩუბინაშვილი, ყველა დარწმუნდება: „როგორც შარშანდელი და წლებად ჩემი კალენდარი წაუთიბას“. ძველია მხოლოდ ჩემს კალენდარში ლიტერატურულ ვანყოფინების ერთი ნაწილი, რომელიც ვაგორცლებული საინტერესო მისმანდა და მიმანჩა მკითხველისთვის და

*) რომლის დასამტკიცებლად „ქაქავას გუგუეს ხსენებულ ვაჭარს“

გან ვადაცემულ სიტყვებს ეხლა არ ვიცი რა ბედი ეწია, ან ვის ხელშია, და ამიტომ საჭიროდ ესთვლით აქვე დავებეჭდოთ ეს სიტყვები.

ვალდ აღნიშნავლი მოწოდება არ დარჩა სხვა მდღედაქებულს ვაჭარის მისი. სოფლის სკოლის მასწავლებელმა ბ. თ. რაზიკაშვილმა ივერიაში დაბეჭდულ ქართულ მწერლობის მდიდარი სალექსიკონო მასალა, მაგრამ მის წამადიე აღარ გამოავლინა. ამ ვაგორცებამ ვაჭარისგან ხელი მოკრიბოთ ხალხში ხმარებულ ქართული სიტყვების შეკრებას. ჩვენ ვინწინათ ყოველ ახალ ძირითად სიტყვაზედ, რომელიც დაბეჭდული ლექსიკონში არ მოიპოვება, ერთ შაურს პრემიას. მართალია, ერთი შაური სიტყვაზედ მტკრე ფასია, მაგრამ ნუ დავიფიქვებთ, რომ ასეთი ადგილი შეიძლება ვერაში მასობის სიტყვის ჩაწერა და მაშინ სასყიდელიც საჭიროსი მოვა. ვინც სურვილს გამოაცხადებს, იმას ვაგვარებთ ჩვენგან და ს. თ. რაზიკაშვილისაგან შეკრებულ სიტყვები ანაზაზედ დაწყობილი, რომლებს პირდაპირ შეიძლება ახალი სიტყვების ჩაწერა. სასურველია, ამ 1904 წელს ჯერ

ურომლისოდე ჩემი კალენდრის მწიფეული ვერ მისაყვედრებდა იმ უასის სიძვირეს, რა ფასიც მას აქვს.

ჩაიყვეთ ქვეით. ბ. ნ. ჩუბინაშვილი ბრალდებულს მხვევის თავზე: ის პრაგიატიკობას მწამებს; თითქმის მე ბ. ნ. ვალ. გუბინას „საქართველოს კალენდარი“ მომეპაროს „კრიტიკებად“ წერილი ერთ-ერთის წყობილება; აი, საქმე მათია: ამ წერილის ავტორს შარშან თებერვალში თუ მარტში (კარგად არ მახსოვს) შევუკეთებ სხვა წერილებთან ერთად სხეულზედ წერილის დაწერაც; ავტორმა დანიშნულ ვაჭარს ვაგვამოცა ხელისწაწერი **), რაც ჩვენ მოვათავსეთ ჩვენს კალენდარში. ჩვენი კალენდარი ნებადასთვლია ცენზორისაგან 13 ივნისს და საქართველოს კალენდარი“-ი სექტემბრის 25. ამასთან ჩემი კალენდარი გამოვიდა ვასასყიდლად ნოემბერში და „საქართველოს კალენდარი“-ი ჩვენს კრიტიკოსის წერილის შემდეგ. ამ ფაქტებთან ცხადია, რომ ის წერილი, რომლის მოზარეც ვაგვარებთ, ჩვენ წინად დავეცივენი და წინადაც დავეცივენი. ამ შემდეგ თვით მკითხველმა დასდოს მსჯავრი ბ. ნ. ჩუბინაშვილს, საქციელს იმ კაცისა, რომელიც ასე უსაფუძვლოდ ვაჭარებს ქულებასა... .

აი, კიდევ ტყუილი ბ. ნ. ჩუბინაშვილის ამბობს, რომ თითქმის ჩემს კალენდარში გამოტყვევული იყოს 63 და 64 გვერდის სიტყვას არ ვაგვარებდებ და რამც ეს ტყუილია, ამის დასამტკიცებლად რედაქციის ვუღვინე აი ცალს კალენდარი.

ამ ნორად ვაგვარებთ ბ. ნ. ჩუბინაშვილს „საყოველთაო კალენდარი“ და მისი შესანიშნავი სიტყვებ შემდეგის მარგალიტებით დაავიკინებ: „დასასრულ, ვუღვინე ყველას, — არამც და არამც არ იყიდონ და ხელში არ აიღონ ბ. ნ. თავართქილაძის გამოცემული კალენდარი, როგორც ჯიბისა, ისე ყველასა“-ო.

ზომ მხედველ, მკითხველო, თუ რისათვის იტრუა ამდენი ბ. ნ. ჩუბინაშვილს, ხომ მხედვეთ რა ყოველ „კალენდარი“-ი, ხომ არამც და არამც არ იყიდონ, ხელში არ აიღონ (ხელში აღებას კი უკრძალავს) ჩემი კალენდარი, როგორც ჯიბისა, ისე ყველას.

ჩვენ ვაგრ 12 წელიწადია, რაც კალენდრების გამოცემას შეუვადებთ და ამ ხნის განმავლობაში ჩვენის კალენდრების მოთხოვნებმა მკითხველის შიგნით თან და მთავრად, და ბ. ნ. ჩუბინაშვილს ორ გვერად დავეკირდა დაბეჭდვა. ბ. ნ. ჩუბინაშვილის შემდეგ ეს მოთხოვნებმა ორის ოდენადაც არ შეცვლილა; სანს, ჩვენი საზოგადოება არ საჭიროებს ბ. ნ. ჩუბინაშვილის რეკლამებს. და ეს არამც არაა სანს, ეს ასეც უნდა მომხდარიყო. ჩვენის კალენდრის შესახებ თუ რამდენი იტრუა ბ. ნ. ჩუბინაშვილს, ეს ზომ დავინახეთ. ყველას კალენდარზე-ეკ მას არა უთქვამს რა, გარდა მკითხველისადაც ბრძანებისა: „არამც და არამც არ იყიდოთ“-ო, და თუ რატომ არ უნდა იყიდონ კალენდარი, ამაზედ კრიტიკოსი სულმს. ადვილად ასახსნელია ერთი ლექსილი, ისე როგორც ადვილად ასახსნელია მისი ცრუ შენიშვნები ჯიბის კალენდრის შესახებ. მკ

**) დასამტკიცებლად ამას ვუღვინე რედაქციას 4 წერილს ამავე ავტორისა, რომელთა შორის „რუსეთის წამადებ“-ც არის.

აღმოსავლეთ საქართველოში დაწვეული საქმე დასრულდეს; რა თქმა უნდა, დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს მთიანეთის ვაჭარ-ხეხუარ-თუნების, სადაც უფრო შეუცვლელია დასულები უნდა იყოს ძველი წინადაც ქართული ენა. 1905 წელს შევადგებთ დასავლეთ საქართველოში სიტყვების შეკრებას და როდესაც მთელი მასალა ხელი გვექმება, მოვიწვევთ ქართულ ენის სკოლებს, და შემუშავებულს მასალას ბეჭდვასაც შევადგებთ.

რადგანაც ჩვენ ვაგვარებთ ნების არ ვაგვარებთ პირადლ მივიღოთ ამ სასქედული საქმეში მონაწილეობა, ამიტომ ვსთხოვთ დროებით შევადგინოთ სალექსიკონო კომისია შემდეგ ჩვენს მოღვაწეებს: თ. გრიგოლ ნიკოლოზის ძეს დიასამიძეს, ბ. ნ. გრიგორ თვორაძეს ძეს ყიფ-შემის და ბ. ნ. დავით გიორგის ძეს კარე ქაშვილს. ყოველგვარ ხარჯს, რაც მოუწდება კომისიას ამ აზრის განსახილველად, ჩვენ ვასრულებთ. ამ სულს გამო მიწერ-მოწერა მსურველს კომისიასთან უნდა მკონდეს. დაწერილებით პირბებს შენიშვნებს თვით კომისია.

